

Mind azon rétekek tehát, melyek sem nem öntöztetnek, sem jótékony természetes, kiadásnak kitéve nincsenek, okvetlen szükséges időszakonként, minden 3—4-ik évben ismétlendő trágyázás. De távol legyen tőlünk e célra istálótrágyát ajánlani akarni. Erre nemcsak hogy a szántóföldeknek van nagyobb igényök és szükségök; de nem is alkalmas rétekre az istálótrágya.

A gazdának tehát azon kell lenni, hogy rétjeinek oly növény-tápanyagok által szolgáltatson kárpótlást, melyekkel egyrészt a szántóföldek rendes trágyájukban csorbitást nem szenvednek, és melyek másfelől a rétinövényekre különösen alkalmas trágyát képeznek; szolgáltatván nékik épen a legfontosabb tápanyagokat; áll pedig ez különösebben a szénsavas mészről, vilsavról és kaliról.

Legokszerűbben trágyáztatnak a rétek, ha minden 3—4 évben egyszer kellő mennyiségű és jó, erőteljes komposzttal meghordatnak. Teljesen kielégítő már, ha ez földből, iszapból, különféle növényanyagokból és trágyaléből van összekeverve. Azon években, midőn komposzt nem adatik, a szorgos gazdák felváltva még különféle ásványtrágyákat is alkalmaznak rétjeikre, u. m. szénsavas meszet, kalit, csontlisztet, felvilsavat és hamut.

A költség, melyet a rétekek ásványanyagokkali trágyázása okoz, nem tetemes; de ha az jelentékenyebb lenne is, az efféle trágyázást elmulasztani még sem volna szabad, mert nemcsak hogy a tett kiadás a gazdagabb termés által bőven helyrehozatik, de egyszersmind a rétek tartamosan oly szerkezetbe hozatnak, hogy az egész gazdaságnak lényeges támaszává válandnak.

Valóban igen kívánatos, hogy az itt érintettekről komolyan gondolkozzunk és rétjeink emelése s javítására minden kitelhetőt tegyünk, mert higyjük el, gazdaságaink virágzása lényegesen függ rétjeink állapota s miképeni ápolásától.

S. P.

A Csehországi vadászati törvény.

(Vége.)

29. §. A felesketett s alkalmazásban lévő vadászszemélyzet a 28. §. 2. és 6. pontjaiban említett esetekben vadászati igazolványt nem kap.

30. §. A vadászati jegy vagy az igazolvány, a letett díj vissza-

veendő ha illető személy ellen a jegy vagy igazolvány kiállítása után kizárási ok merül fel vagy tudomásra jön.

31. §. A vadászati jegy és igazolvány megtagadása vagy visszavonása esetén az illető a kerületi választmány útján felfolyamodását 14 nap alatt az országos választmányhoz benyújthatja.

32. §. A vadászati tilalom általjában február 1-től Julius 31-ig tart, mely idő alatt a vadászat tárgyát képező vadakra vadászni, azokat megölni, megfogni, valamint a tilalom alá helyezett madárfajok tojásait szedni tiltva van.

Dámvad, fővad és vaddisznóval ellátott vadászkeretekre ezen rendelet alkalmazással nem bír.

A tilalmi idő alatt is lehető kivételesen :

a) mindenféle órvad a mennyiben törvényes oltalom alatt nem lenne ;

b) az erdei szalonka és a süket- meg nyirfajd kakas márczius 1-től május utoljájáig ;

c) a vadlúd és vadkácsa július 1-től január 31-ig ;

d) az őzbak Május 1-től Január 31-ig.

33. §. A meddig a mezőn a gabona learatva nincsen nem szabad ott — kivéven a burgonya-, répa- és káposztás-földeket — a vetés tulajdonosa engedelmé nélkül sem vadászni sem vadász kutyákat beereszteni.

34. §. Tizennégy nappal a tilalmi idő beállta után s ennek tartama alatt sem a kimélendő vadakat sem azok tojásait nem szabad árulni, különben a helybeli szegények számára elkoboztatnak.

35. §. A vadászati idény alatt a vadkereskedő, az áruba bocsátott vadakra nézve szállitmány levéllel tartozik magát igazolni, mely a fogyasztási adó végett elzárt városokban az adófizetésnél igazolási jeggyel váltandó fel.

A szállitmány levelet a vadászat birtokosa vagy ennek meghatalmazása folytán a vadászszemélyzet állítja ki, abban fel kell jegyezve lenni a vadászati kerületnek, az eladott vadak számának és fajának s a kiállítási időnek.

A nyilvános felügyeleti közegek tartoznak a szállitmánylevél nélkül behozott vadat a helybeli szegények számára elkobozni.

36. §. A vadaknak — kivéven az órvadakat — hurokkal való fogása tilos.

37. §. A lövést kapott vadat idegen területre követni csak az illető vadászattulajdonos engedelmevel szabad.

38. §. Vaddisznókat csak zárt s a kitörés ellen biztosított vadaskertekben szabad tartani.

Ha valaki a vadas kerten kívül vaddisznót talál, jogában áll azt, valamint a medvét, farkast s más órvadat is a mennyiben a személy és vagyonbiztonság megkívánja elejteni.

39. §. Mindenkinek jogában áll kelepelés, rémvárac s e célra épített sövény által földjétől a vadat távoltartani s a gyümölcsös kertekből meg szőlőkől rémlövések által kiűzni.

40. §. Kutyák tulajdonosai gondoskodni tartoznak arról, hogy azok idegen vadásztéren ne czirkáljanak, ellenkezőleg 50 kr. — 2 ftig büntetettnek.

Valamely vadásztéren legkevesebb 200 ölnyi távolban a legközelebbi háztól találtató macskát, vagy a tulajdonos ott nem léte nélkül czirkáló kutyát, a vadászatjogosult megöletheti.

41. §. Ezen törvény rendeleteinek felügyeletére, valamint az áthágások meggátlására és feljelentésére kötelesek a cs. k. csendőrök, a kerületi és községi rendőri közegek, s a vadászat felügyelésével megbizott fölesketett szolgaszemélyzet.

42. §. Tekintet nélkül a tett büntethetőségére más törvények szerint, — 2 egész 20, ismétlés esetében pedig egész 50 ft. bírságot fizet.

1) a ki ezen törvény rendeletei ellen (32, 33, 36, §.) vét ;

2) a ki a vadászjeggyel visszaél, a midőn vagy idegen vadászjegyet szerez magának, vagy tulajdon vadászjegyet kölcsönzi másnak, hogy az vadászhasék.

3) a ki érvényes vadászjegy, vagy vadászati igazolvány nélkül vadászik, vagy pedig oly vadászven dégnek engedi meg a vadászatot, a ki érvényes vadászjeggyel nincs ellátva ;

4) a ki a vadászat tulajdonosának engedelmé nélkül annak vadászterületére, nyilvános utakon, szőlő- és gyümölcskerteken kívül, löfegyverrel vagy más vadászeszközzel ellátva lép.

A pénzbírság be nem hajthatása esetén az börtönbüntetésre is átváltoztatható, ugy hogy minden 5 ft. egy nappal egyenlővé tétessék. 5 forinton alóli pénzbírság legalább 12 órai fogságnak felel meg.

43. §. Ezen büntetések megszabása az illető politikai hatósághoz tartozik.

A behajtott pénzbírság azon község szegényeit illeti a melynek határában a tett elkövetett.

44. § A vadászrendőri kihágások büntethetősége elévül 3 hónap alatt, ha ezen idő alatt a kihágó feleletre nem vonatott.

45. §. Az egyes földbirtokosok kárkövetelési joga más vadászati és vadkárokért óva marad, még pedig a vadászati károkat illetőleg a vadászat ura (24. §.) ellen, s a vadkárokat illetőleg a vadásztársulat ellen, a mennyiben pedig a berekesztett vagy másoknak átadott földekről volna szó a vadászat gyakorlatára jogosult ellen.

Ennek azonban szabadságában áll a berekesztett vagy más vadásztereket a netaláni vadkár ellen bekerítés vagy más elővigyázati eljárás által óvni, mely a birtokost földjének szabad használatában nem korlátozza.

A kártérítési igények, — a mennyiben erre nézve a bérszerződésben, vagy más egyezkedés folytán, a felek között megállapodás nem történt — egy e célra választott bíróság előtt érvényesítendők.

46. §. Ezen bíróságok elnökét a kerületi választmány a különféle vadászati környékeken 3 évre előre kinevezi; ha egy ilyen elnök-nél panasz tétetik aziránt, hogy valaki a kártérítést megtagadja, akkor ez köteles először mind a két félt felszólítani hogy 3 nap alatt két két bizalmi férfit nevezzenek, s azután ezekkel a kárt a helyszínen megbecsülni.

Ezen választott bíróság az egyezés megkísértése után határoz a fölött hogy egyáltalában s ez esetben mily összegben szolgáltatassék kárpótlás.

Ha a bizalmi férfiak a kárpótlási összeg fölötti megállapodásra nem juthatnak, akkor a két rész ajánlatainak határai közt e fölött az elnök határoz.

Ha egyik fél az elnök felszólítására elmulasztaná bizalmi férfiakat nevezni, akkor az elnök tartozik a hiányzó bírakat maga kinevezni, erről a feleket értesíteni, s a kártérítési igények fölötti tárgyaláshoz látni.

A választott bíróság ítélete ellen a föllebbezés meg nem engedhető.

Az ítélet végrehajtása végett az illetékes hatóságot kell megkeresni, mely mielőtt beleegyezését adná, ezen §. rendeleteinek meg nem tartása végett netalán fölmerült megsemmítési panasz fölött fog határozni.

47. §. Ezen törvény foganatba vétele előtt keletkezett vadászati bérszerződések, a mennyiben más meghatározásokat nem tartalmaznak, lejártokig fenntartatnak.

A bérbe adók és bérlők, jogai valamint törvényes igényeik a kárpótlásra nézve a szerződés szerént, vagy ha ez e részt semmi meghatározást sem tartalmazna, az eddig érvényes törvények és rendeletek szerint ítéltetnek meg.

A vadászati- és vadkárokat illető kártérítési igények érvényesítésére nézve azonban ezen törvény 45. és 46. §-ban előirt eljárás követendő.

48. §. Ezen törvény hatályra lépte előtt szerzett vadászati jogosultságnál, ha a jogosultság fölött kötött szerződés mást nem határoz, — a vadkárokért a jogosult felelős.

49. §. A vadászati jogot s ennek gyakorlatát illető eddigi törvények és rendeletek ezennel hatályon kívül helyezettnek.

50. §. A korona számára Prága környékén fentartott vadászati jog, ezen törvény által érintetlenül marad.

51. §. Ezen vadászati törvény 30 nappal az országos törvénylapban való kihirdetése után lép hatályba.

52. §. Ezen törvény végrehajtásával államministerem van megbizva.

Bécs, 1866. Junius 1-én.

Ferencz József, m. p.

Belcredi m. p.

Legfelsőbb meghagyásból.

Meyer Bernát, lovag m. p.

A növendék szarvasmarha felneveléséről.

(Vége.)

A harmadik főszabály a növendék-marha felnevelésénél: a dasék alkalom elégséges mozgásra a szabadban.

Ha a fiatal marha nem tartathatik jó legelőkön, a hol egyuttal elég mozgása van s a szabad levegőt élvezheti, akkor — hacsak állandóan jó és szép marhát akarunk nevelni — okvetlen tágas marhadvarokon vagy egyéb kifutókon, kedvezőtlen időjárásakor pedig nagyobb fedett téreken 4—5 óráig naponta, sőt a forró évszakban éjjel is kell a fiatal állatokat mozogni engedni. A kevésbé meleg évszakokban sem szabad evvel mindaddig felhagyni, meddig hideg esőzések, durva szelek, vagy kemény hidegek meg nem tiltják. Minthogy a mozgás kiválóan az izmok által közvetitetik, tehát ezeknek rendes és